Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 168 Joi 22 Iunie 1939
14 Pagini P I I I I

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifuł poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 320 lei ILUSTR. ROMÂNA și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

„Românii din a dreapta Dunării"

de M. EMINESCU

Un cuvînt la vreme ni se pare, că pentru țara noastră împreună cu guvernul ei a sosit vremea de a se ocupa în mod radical de soarta Românilor *din a dreapta* Dunării. „Vulturul", foaea intereselor bulgare, tipărită la Ploești, începe a-i numi numai cu porecla de „găgăuți" și aceasta o face în inima țării românești, iar aviditatea teritorială grecească, sîrbească și bulgărească începe a-i privi ca neesistînd pe fața pămîntului, încît s'ar putea prezice că lăsîndu-i pe mîna fraților creștini, tocmai Românii vor fi aceia, care vor eși cu mîna goală din toată afacerea și vor sta bisericește mai rău, de cum aŭ stat în vremea luĭ Mircea-cel-Bătrîn. Am mai spus și altă dată că pentru un teritoriŭ poliglot, ca cel turcesc, egala îndreptățire a limbilor și confesiunilor va fi lucru de căpetenie, formațiunile teritoriale lucru secundar.

Nu știm, se înțelege, pînă unde ajunge priceperea cestiunii în cercurile noastre conducătoare; dar credem că sînt oameni în țară care să cunoască stările de lucruri și să-i poată da țării toată lumina necesară. Libertatea bisericească și școlastică pentru Românii din a dreapta Dunării *trebue* însă asigurată, ca să fie odată pentru totdauna scăpați de supt presiunea spirituală, în present a Grecilor, în viitor a altor „frați" creștini. Forma cea mai cuviincioasă ni se pare reînființarea vechiĭ Mitropolii a *Proilabului*, care prin organisarea ei bisericească pe basă democratică, cu sinod compus din preoți și mireni să îngrijească de bisericile și școlile românești în tot cuprinsul Turciei europene. Această Mitropolie a fost și în trecut mai cu seamă pentru Românii din a dreapta Dunării, iar reședința Mitropolitului nu trebue să fie neapărat în Brăila, cum era înnainte, deși ar fi bine să fie pe pămîntul nostru. În fața cererilor tuturor naționalităților din Turcia, credem că cele ale Românilor sînt cele mai modeste din toate și că nimeni nu va îndrăsni a tăgădui Românului un drept, de care se bucură și Grecii și Bulgarii și Sîrbii, și de care Românii s'aŭ bucurat ab antiquo. Căzut în desvetudine în vremea domniei fanarioților, reînvierea luĭ din cenușă va fi un titlu de recunoștință pentru generația actuală, dacă va ști să fie la înnălțimea chemării sale istorice. Pîn'în present Românii de peste Dunăre aŭ avut de apărători pe Turcĭ, e drept: apărători de ocasie și coruptibilĭ, dar totuși, încetînd puterea absolută a Kalifatuluĭ, ei n'ar mai avea nicĭ un sprijin și nu pot spera de cît în noĭ. Să ne arătăm dar demnĭ de încrederea lor.

1 Decembrie 1876

România... „stat de naționalități"?!

Ce se scrie in unele publicații străine

de R. SEIȘANU

Nu numai în publicațiunile cu caracter politic — maghiare, sau bulgare — destinate propagandei revizioniste, dar și în unele publicațiuni străine, cum sunt atlasele geografice, ba chiar revistele destinate studiilor metafizice și morale, găsim date și informații privitoare la România, sau considerațiuni asupra situației statelor și naționalităților din Europa Centrală, care nu corespund adevărului și realității.

Așa, în ediția pe anul 1939 a atlasului german „Knaurs Welt Atlas" (Th. Knaur nachf. verlag Berlin, 1939), în articolul despre România, cetim în pag. 150:

„România este un stat de naționalități" („Rumänien ist ein Nationalitätenstaat").

Iată o caracterizare în opoziție cu structura etnică a țării noastre, cu atât mai ciudată cu cât o găsim formulată și înregistrată într'un cunoscut atlas geografic german, redactat de specialiști pe baza unui material documentar etnografic și demografic, care trebue să cunoască deosebirea dintre tipul statului național — Nationalstaat — și opusul său tipul statului de naționalități, — Nationalitätenstaat.

Când pe ansamblul teritoriului României Mari, elementul etnic românesc reprezintă o proporție de minimum 72 la sută din populația sa actuală, iar elementele de altă origină etnică reprezintă o proporție de 28 la sută — deci elementul etnic românesc este cel compact, omogen și are o covârșitoare majoritate — cum poate fi caracterizată România stat de naționalități?

Dacă ținem apoi seama de efectivul numeric al fiecărei minorități etnice, în raport cu populația totală a României, constatăm că niciuna nu atinge procentul de 5 la sută.

După datele recensământului nostru din 1930, la populația totală de-atunci a României de 18.053.000 locuitori, procentul maghiarilor și al secuilor a fost 7,9 la sută; al germanilor, 4,1; al evreilor, 4,0; al rutenilor, 3,2; al ruși-lor, 2,3; al bulgarilor, 2,0; al țiganilor, 1,5; iar al celorlalte minorități, între 0,9—0,1.

Ce reese din acest procentaj?

Că nici o minoritate etnică nu reprezintă față de massa imensă a Românilor, o importanță numerică relativă.

Germanii, care sunt aproape tot atât de numeroși ca și Maghiarii, reprezintă abia 4,1 la sută din totalul populației. Maghiarii, care îi întrec numai cu câteva zeci de mii de suflete — numărul lor total este aproximativ 830.000 — nu ating 5 la sută. Numai înglobați cu Secuii, Maghiarii, — din cauza metodei aplicate în operațiile recensământului nostru din 1930, privito re la repartiția populației după originea etnică — reprezintă un procent totalizat de 7,9. Să fi ignorat oare editorul atlasului geografic german „Knaurs Welt-Atlas", aceste date?

Nu, — de oarece, în pag. 150 găsim înregistrat numărul și procentajul Germanilor (800.000, sau 4,4%) și al Maghiarilor împreună cu cei „400.000 Secui din Transilvania", (8 la sută).

Subliniem faptul că în acest atlas german Secuii sunt socotiți la 400.000 de suflete

(Continuare in pag. 2-a)

Serbările dela Silistra

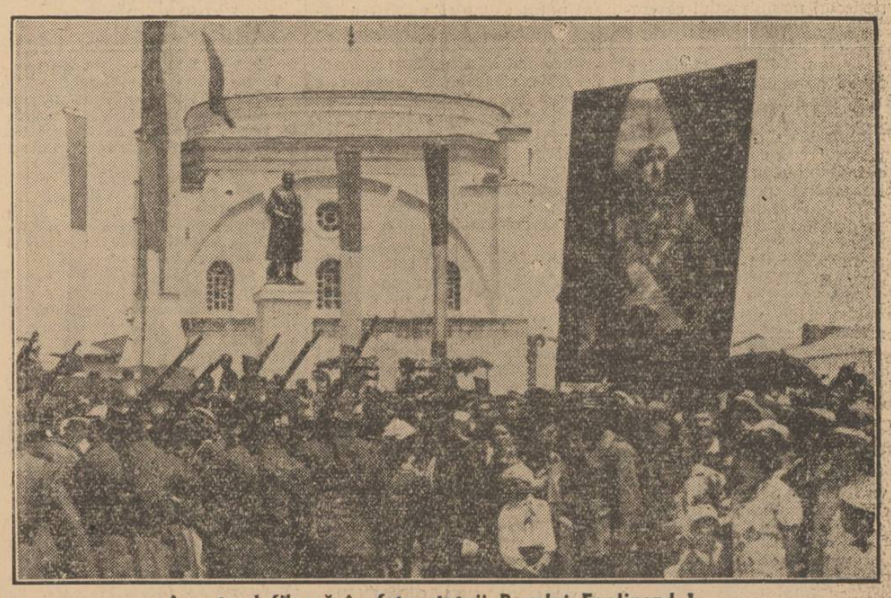

Armata defilează în fața statuii Regelui Ferdinand I

Inaugurarea făcută Duminică la Silistra, a statuei neuitatului Rege Ferdinand întregitor de țară, a luat caracterul unei manifestări de afirmare românească în această parte de sud a țării.

Chipul turnat în bronz al aceluia care a adus la îndeplinire idealul milenar al românilor de pretutindeni, stă astăzi de veghe, ca o sentinelă simbolică, aducând tuturora aminte și jertfele trecutului pentru realizarea unirii și datoria generațiilor de azi și de mâine de a păstra neștirbită opera înfăptuită de înaintași.

In acest pitoresc port al Dunării, monumentul Regelui Ferdinand constitue o chezășie a definitivării operei de îmbunătățire și de propășire a sudului dobrogean, unde populația română se îmbină armonios cu minoritățile etnice aflate acolo și cari au ținut prin reprezentanții lor să-și manifeste sentimentele de loialitate față de statul român.

Această înțelegere, pe baza respectului legilor egale pentru toți, dovedește spiritul împăciuitor ce domină politica românească, spirit împăciuitor care pornește din conștiința puterii sprijinită pe dreptatea istorică.

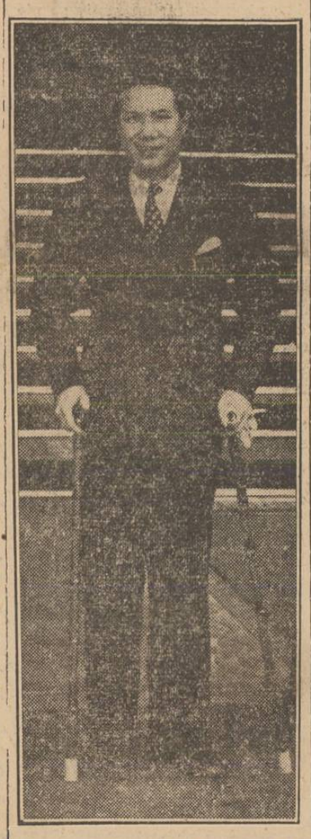

Tânărul împărat al Anamului, Bao Dai, eșind dela Elisée, unde a făcut o vizită d-lui Lebrun. Împăratul Anamului a suferit recent un accident de vânătoare.

Negocierile anglo-sovietice

Declarațiile primului ministru englez

Londra, 19 (Rador). — D. Neville Chamberlain a făcut, Luni după amiază, următoarea declarație în Camera Comunelor cu privire la stadiul negocierilor cu Uniunea Sovietelor:

In după amiaza zilei de 15 Iunie, ambasadorii francez și britanic din Moscova, însoțiți de d. Strang, au fost primiți de d. Molotov, căruia i-au supus ultimele propuneri anglo-franceze.

In după amiaza zilei următoare, a avut loc o nouă reuniune în cursul căreia d. Molotov a comunicat reprezentanților britanic și francez o serie de observațiuni ale guvernului sovietic asupra acelor propuneri

Discuțiile mai continuă.

Intre români și bulgari

de N. BATZARIA

Nu știu dacă s'a băgat îndeajuns de seamă faptul ce urmează: ori de câte ori se dezlănțue o polemică de presă între români și bulgari, cei cari o provoacă sunt totdeauna bulgarii, pe când presa română nu face decât să răspundă și să respingă atacul și învinuirile nedrepte ce se aduc de către confrații de peste Dunăre.

De asemenea, când se observă o înourare a atmosferei dintre cele două state și popoare, nourii vin tot de peste Dunăre. Vin în formă de..., în sfârșit, vin în forme care sunt bine cunoscute și puțin plăcute.

Totuși, nu rare ori întâlnim în presa bulgară afirmația, — desigur, gratuită și fantezistă — că românii ar nutri pentru bulgari sentimente de ură și că le-ar dori răul. Faptele însă dovedesc tocmai contrariul. Aceste fapte arată că încă de când apar pe ecranul istoriei ca popor asimilat în massa populației slave, pe care o cucerise, bulgarii au găsit în mod constant în români, prieteni, aliați și sprijinitori din cei mai prețioși și totodată mai dezinteresați.

Bunăoară, prima înjghebare de stat bulgăresc are loc în Macedonia de Vest și anume în ținuturile Ohridei și Prespei. Acest stat, în care se relevă figura țarului Samuel, se sprijinea pe „vlahii", adică pe românii de prin partea locului. Așa stă scris în istorie. Această istorie ne arată rolul hotărîtor jucat de români, când cu a doua împărăție româno-bulgară.

Dar nu la atâta se reduce colaborarea dintre români și bulgari, colaborare depe urma căreia — amănunt vrednic de relevat — n'au folosit numai bulgarii.

Scriind acestea, n'avem în vedere numai jertfe mari și prețioase de sânge ale ostașilor români pentru creearea, în 1877—1878, a statului actual bulgar, ci și alte fapte despre care vecinii noștri au bună și amănunțită cunoștință.

Așa, cei mai de seamă oameni politici, revoluționari și scriitorii bulgari din anii cari au precedat înființarea statului bulgar, au fost din orășelul Kotel din Bulgaria. Insă, așa cum stă scris la cartea lui Ivacek, cel mai bun istoric al Bulgariei, populația orășelului Kotel nu era altceva decât o veche colonie românească.

Vecinii noștri știu, deasemenea, mai bine decât noi, că turcilor și românilor datorese ei într'o foarte mare măsură ridicarea economică și culturală a Bulgariei. Așa cum am amintit și altă dată, vestita „vale a rozelor" dela Kazanlâc este opera turcilor, precum tot turcii au înființat prima nacă agricolă a Bulgariei.

Cât despre români, dacă mormintele și alte monumente dela Plevna și dela Grivița stau ca o veșnică și elocventă mărturie a marelui serviciu adus pe calea armelor și cu prețul atâtor mii de vieți omenești, bibliotecile și arhivele bulgarilor sunt pline de dovezi scrise a prețiosului ajutor dat bulgarilor pe calea culturală. Aci, în această Românie ospitalieră, s'a făurit cultura bulgară, precum și renașterea națională și politică a vecinilor noștri. Și ce doritori am fi să aflăm ce anume contra servicii au primit românii din partea bulgarilor.

Totuși, li se atribue românilor sentimente de ură împotriva bulgarilor. Vorba aceea: hoțul de păgubaș.

Insă, de ce să nu spunem lucrurilor pe numele lor? Bulgarii sunt supărați cu românii din cauza Dobrogei, care — pretind ei — ar fi teritoriu național bulgăresc.

Se știe cât de lipsită de temei și cât de absurdă este această pretenție. Se mai știe că acela care a dat numele Dobrogei întemeiase un stat, ca-

(Continuare in pag. 2-a)

Foc mare

in com. Lespezi (Constanța)

Constanța, 19 Iunie

Legiunea de jandarmi din localitate a fost telefonic înștiințată că în com. Lespezi s'a iscat un foc, care a pricinuit mari pagube.

Către seară, s'a aprins grajdul locuitorului N. Rădoi, care a ars în întregime. Deasemeni, vitele și păsările ce se aflau înăuntru, neputând fi scoase, au fost carbonizate.

Din cercetările făcute s'a stabilit că focul a luat naștere dela o bucătărie, din neglijența proprietarului.

Pagubele pricinuite de acest foc se ridică la 200 mii lei.

—xXoOoOXx—

Sfinți, protectori al Italiei

Cetatea Vaticanului, 19 (Rador). — „Osservatore Romano" anunță proclamarea de către Papă a Sfântului Francisc d'Assisi și a Sfintei Catarina de Siena ca protectori ai Italiei.

—xXoOoOXx—

FILME

Bătrânul Segălică este asaltat de toate rudele cu mis-mașuri de implorări și amenințări.

— De ce cheltuești averea cu așa o femee? Când tu ai deja șaptezeci de ani și ea numai douăzeci, cum poți să crezi că ea te iubește mai mult decât noi, cari murim de dragul tău?

Venerabilul bogătaș le răspunde regulat și automat ca o placă de gramofon:

— Eu n'am moștenit nimic și deci nu vă datorez nimic. Am început vânzând nasturi marca „Nu mai trebue ac, nu mai trebue nevastă" și azi am bloc de șapte etaje. M'ați ajutat voi? M'ați împrumutat? Nu. Atunci, de ce vreți să mă moșteniți deja din viață? Și de unde știți că voi muri eu înaintea voastră?

Desperate de spectrul unui testament exclusiv în favoarea celei cu părul vopsit, cu genele primenite zilnic, cu lipitori pe frunte, care primește în costum de plajă pe Segălică chiar pe gerul Bobotezei, neamurile hotărăsc să-i dea un ultimatum: dacă nu va manifesta printr'un gest elocvent intenția de a se desface de musca columbacă ce le periclitează viitorul, ele se vor sinucide în corpore la ușa lui, ca să-l facă să nu mai scoată capul în lume, de rușine, și să nu mai aibă somn, de groază.

Luând cunoștință de această somațiune, bătrânul îi convoacă pe toți la o cafenea din centru, spre a le comunica decizia sa, asigurându-i că vor rămâne toți mulțumiți.

Gătită și emoționată, obștea de ambe sexe și de toate vârstele se mobilizează cu o oră înainte și discută asupra felului cum ar putea să-i arate cât mai călduros recunoștința lor pentru generosul său act.

„Lințoliul" lui Segălică oprește în fața cafenelii. Ei s'apleacă până la pământ ținându-și răsuflarea. El nu coboară din automobilul ce trepidează sub presiune, dar îi îmbrățișează într'un zâmbet care îi impresionează până la lacrimi. Și, făcând cu pumnul un gest de învingător, le spune:

— Ei bine, am dat-o gata!.... I-am vândut astăzi blocul meu fără să-mi dea nici un gologan... Și suntem cu toții mulțumiți.

Sinucidere n'a fost, dar leșin a fost.

Don José

Anglia consideră anexarea Boemiei și Moraviei ca lipsită de orice temei legal

Chestiunea reprezentării intereselor britanice la Praga

Londra, 19 (Rador). — Răspunzând mai multor întrebări cu privire la reprezentarea intereselor britanice la Praga, d. Butler, subsecretar de stat la Foreign Office, a anunțat în Camera Comunelor că ambasadorul britanic din Berlin a fost însărcinat să ceară guvernului german un exequatur pentru un consul general la Praga.

D. Butler a amintit Comerei că este indispensabil ca Anglia să aibă în acel oraș un agent consular, care să poată acorda vize refugiaților cărora li se va da dreptul de a se așeza în Anglia.

Guvernul britanic își dă seama că această măsură implică o recunoaștere de fapt a situației din Moravia și Boemia a declarat d. Butler, adăugând că punctul de vedere al guvernului britanic în această chestiune nu s'a modificat. Inainte de a lua această hotărîre guvernul din Londra s'a sfătuit cu celelalte guverne interesate printre cari guvernele francez, american, sovietic și polonez.

Răspunzând unei noui întrebări a d-lui Fletcher, d. Butler a repetat că guvernul britanic consideră anexarea Boemiei și Moraviei ca lipsită de orice temeiu legal.

Japonia va incerca să inchee pace cu China

Ciungking, 19 (Rador). — Agenția „Reuter" anunță din cercurile chineze bine informate că Japonia va face, curând, mari sforțări spre a ajunge la un compromis cu China și a încheia pacea.

Cercurile oficiale chineze se îndoesc că condițiile Japoniei nu vor putea fi primite.

In cazul când acestea ar fi respinse, se crede că japonezii vor întreprinde, la toamnă, cea mai puternică ofensivă din campania lor în China, punând în joc toate mijloacele militare de care dispun, spre a obține o hotărîre.

In costume de mineri

Cu prilejul vizitei în Canada, Regele George al VI-lea (x) și Regina Elisabeta (xx), în costume de mineri, vizitează uzinele de nickel dela Froodk

SCRISORI DIN LONDRA

CHINA

de AUGUR

Londra, Iunie

Bun diplomat este acela care nu depășește limita posibilităților reale pe care le posedă, sau pe care adversarul său crede că le are la dispoziția lui. Cu alte cuvinte, buna diplomație nu trebue să treacă dincolo de ceeace e posibil cu puterile de care dispui sau pe care ți le presupune adversarul.

Această regulă nu admite excepții. Este valabilă pentru Asia ca și pentru Europa. Când suntem invitați să discutăm o acțiune posibilă în China, o aplicăm spre a ne forma judecata asupra faptelor unei situații critice.

Japonezii, cari în vremea de față au luat asupra lor rolul de agresori, cunosc exact forțele pe cari Marea Britanie, Franța și Statele Unite le pot întrebuința ca să reziste la pătrunderea lor în China. In acest sens, trebue să considerăm că avem cărțile pe masă.

Nu este un secret pentru nimeni — și tot astfel pentru japonezi — că desinteresându-se de armamente după războiu și acaparată azi în întregime de problema rezolvării socotelilor sale cu Germania, Marea Britanie nu are în Extremul Orient forțele navale de care are nevoie ca să impună sentimentul superiorității sale flotei japoneze. Marile construcții începute de vreo doi ani nu-și vor produce efectul decât mai târziu. Un motiv în plus pentru Japonia de a se grăbi să exploateze slăbiciunea vremelnică a Marei Britanii ca să se înfigă puternic pe continentul asiatic.

Toate acestea sunt lucruri elementare. Tot atât de elementară este și afirmația că problema mare care ocupă Marea Britanie în Europa o împiedică de a despinde imediat forțe suficiente

(Continuare in pag. 2-a)

EXODUL RURAL

de prof. E. GRINȚESCU

Părăsirea satelor, mai mult sau mai puțin intensă, într'un spațiu de timp variabil, formează un complex de fenomene de natură socială și de natură economică denumit exodul rural. El a atras atenția sociologilor și economiștilor la începutul acestui veac și mai ales după războiul mondial. Câțiva autori l-au studiat amănunțit cum e d. E. Borel, în lucrarea sa „Pour ou contre la terre". Preocupările au fost reluate de organizația internațională de înfrumusețarea vieței rurale, cu sediul la Bruxelles, care, în 1931, a făcut o anchetă asupra modului de a înlătura exodul rural, la care a răspuns și țara noastră printr'un studiu făcut de cel ce scrie aceste rânduri, din însărcinarea d-lui prof. Ionescu-Sisești, ministrul agriculturii din acel timp.

Ultimul congres internațional de agricultură a pus pe primul plan problema exodului rural, intensificându-se atât investigațiile cât mai ales dorința de a se studia în amănuntime complexul de fenomene ce-l determină.

Fără a lua caracterul grav ce-l prezintă în alte țări, fenomenul există și la noi, cu aceleași cauze și aceleași efecte, iar dacă studiul său aprofundat s'ar face în vreo țară, concluziile ar fi valabile pretutindeni.

Aceasta ne-a îndemnat să stăruim puțin asupra problemei și să-i arătăm diferitele ei aspecte.

Dela început trebue să arătăm că la noi în mod obicinuit elementele dela sate au o scurgere normală spre orașe, atrase de câștiguri ușoare ca: servitori, ucenici în industrie și comerț, olteni vânzători de legume și ziare, etc. Multe elemente se înapoiază la sate, dar totalitatea rămâne desrădăcintă, care, fără să aibă un avantaj mai mare, are suferințe, ce devin câteodată un pericol social. Să amintim doar mizeria oltenilor din București, a ucenicilor fără cămin și a industriilor insalubre cari predispun la tuberculoză.

Orașul atrage, la prima vedere, prin câștiguri, spectacole, orga-

(Continuare in pag. 2-a)

Primul transport de călători cu avionul din America în Europa

Hidroavionul „Atlantic Clipper" a sosit la Marsilia

Marsilia, 19 (Rador). — *Hidroavionul „Atlantic Clipper", având pe bord 18 ziariști americani, a amerisat aci la ora 15 și 22.*

Acesta este primul transport de călători din America spre Europa, în călătoriile precedente hidroavioanelor americane transportând numai corespondență și colete.